UNIWERSYTET PRZYRODNICZY
W POZNANIU
WYDZIAŁ LEŚNY I TECHNOLOGII DREWNA

Leszek Ankudo

Wpływ gatunków drzew oraz warunków siedliskowych lasu na rentowność gospodarki leśnej

Rozprawa doktorska
wykonana pod kierunkiem
prof. dr hab. Huberta Szramki
dr inż. Moniki Starosty-Grali

Poznań, 2021

Streszczenie

Podstawowym celem prowadzenia działalności gospodarczej jest wypracowywanie zysku, czyli uzyskiwanie wyższych przychodów od ponoszonych kosztów. W gospodarce leśnej planowanie przychodów i kosztów dotyczy przeważnie jednego roku, rzadziej kilku lat. Równie rzadko ocenia się opłacalność hodowli poszczególnych gatunków drzew w pełnym cyklu produkcyjnym, które występują na siedliskach o różnej żyzności. W związku z tym jednym z ważniejszych elementów planowania długookresowego w gospodarce leśnej jest ustalanie ekonomicznie optymalnych składów gatunkowych zakładanych upraw, wpływających na końcowy wynik finansowy prowadzonej działalności.

Celem badań była ocena wpływu hodowli wybranych gatunków drzew (sosna, dąb, buk) oraz warunków siedliskowych na rentowność gospodarki leśnej. Badaniami objęte zostały wybrane nadleśnictwa przynależne administracyjnie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Przeprowadzone badania dotyczyły kosztów i przychodów zabiegów gospodarczych wykonanych w latach 2015-2017. Uzyskane dane odniesiono do całego okresu produkcji w przeliczeniu na 1 ha powierzchni drzewostanu oraz na 1m^3 pozyskanego (wyprodukowanego) drewna. Ponadto obliczono wskaźniki ekonomicznej efektywności hodowli badanych gatunków drzew rosnących na różnych siedliskach.

W pracy podjęto próbę modelowego przedstawienia kosztów i przychodów, na podstawie zdarzeń gospodarczych występujących we wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu, co umożliwiło określenie rentowności hodowli badanych gatunków drzew.

Określono także wspólną płaszczyznę porównania kosztów w całym okresie produkcji. W tym celu wykorzystano jednocześnie dwie jednostki kalkulacyjne: zł/m^3 oraz zł/ha dla określenia poziomu kosztów zagospodarowania lasu i kosztów pozyskania drewna, co dało możliwość analizy ciągłości kosztów i przychodów w całym okresie produkcji surowca drzewnego.

Badania wykazały zależność kosztów zagospodarowania lasu i pozyskania drewna badanych gatunków drzew od żyzności siedliska. Przychody ze sprzedaży drewna badanych gatunków drzew zależą od typu siedliskowego lasu, a także od wieku drzewostanu.

W oparciu o wyniki badań stwierdzono, że najwyższy dochód zarówno w przeliczeniu na 1ha/rok jak i na 1m^3/rok wykazywały drzewostany sosnowe rosnące na siedliskach Bśw i BMśw, BMw, LMśw i LMw z tym, że na siedlisku Bśw sosna właściwie nie posiadała konkurencji. Na siedliskach Lśw i Lw, pod względem rentowności produkcji dominowały drzewostany dębowe. Należy podkreślić, że na żadnym z badanych typów siedliskowych lasu nie odnotowano ekonomicznej dominacji drzewostanów bukowych.

Rozpatrując sumaryczną rentowność w przeliczeniu na 1 ha z całego okresu produkcji, największą rentownością wykazały się drzewostany dębowe rosnące na najżyźniejszych siedliskach Lśw, Lw, LMw i LMśw. W tym przypadku większą rentowność drzewostanów sosnowych odnotowano na siedliskach borowych: Bśw, BMśw i BMw.

Poziom rentowności gospodarki leśnej jest determinowany przez dobór składu gatunkowego i dostosowanie go do warunków siedliska.

Niniejsze badania wskazały potrzebę szerszego, kompleksowego podejścia do analizy rentowności hodowli drzewostanów, uwzględniającego wszystkie fazy produkcji i wszystkie poniesione koszty bezpośrednie oraz uzyskane przychody.